

Advies van informateur

Aan : Fracties in de gemeenteraad
Van : J.W.R. (Remco) van Lunteren
Datum : 9 april 2018
Afschriften : Burgemeester Frits Naafs
Bijlage(n) : -

Betreft : Eerste advies van de informateur

Voorafgaand aan de verkiezingen zijn alle politieke partijen naar de kiezer gegaan voor een mandaat voor de komende vier jaar. In aanloop naar de verkiezingen bent u volop het gesprek met de inwoners aangegaan en daar bent u zichtbaar door geïnspireerd geraakt.

Op woensdag 21 maart mochten alle inwoners van uw gemeente via verkiezingen hun stem uitbrengen op basis van uw verantwoording over de afgelopen vier jaar en een programma voor de komende vier jaar. Dit heeft geleid tot een nieuwe samenstelling van de gemeenteraad en de vraag hoe deze uitslag door te vertalen is naar het bestuur van de gemeente. Nadat u hierover in het openbaar heeft gesproken, heeft u mij gevraagd als informateur met de opdracht te komen tot een stabiel bestuur dat kan rekenen op een breed draagvlak in de gemeenteraad. In dat draagvlak in de gemeenteraad lees ik ook de wens om recht te doen aan de verkiezingsuitslag.

In het kader van deze opdracht heb ik op vrijdag 30 maart met een delegatie van alle partijen een gesprek gevoerd. Tijdens deze gesprekken hebben de volgende onderwerpen centraal gestaan:

- het te doorlopen proces;
- de inhoudelijke thema's; en
- de mogelijke obstakels.

Daarnaast heb ik op donderdag 5 april nog twee aanvullende gesprekken gevoerd met een delegatie van de fracties van de VVD en OPEN. Het totaal van deze gesprekken hebben tot dit eerste advies geleid dat voor nu vooral ingaat op het te doorlopen proces.

1. Raadsbrede afspraken

Door de meeste partijen is met verschillende motivatie gevraagd om een raadsbreed programma of raadsbrede afspraken op hoofdlijnen. De meest gehoorde motivatie is dat deze opzet in de afgelopen periode heeft bijgedragen aan een meer open debat. Iets dat alle partijen willen behouden.

In het eerste gesprek dat ik had met de Christen Unie werd daarbij direct de koppeling gemaakt met de introductie in de afgelopen Raadsperiode van een nieuwe werkwijze, namelijk het BOB-model. In dit model is de besluitvorming ontkoppeld van de beeldvorming en oordeelsvorming, waardoor de Raad meer interactie met de samenleving en onderling kan hebben. Mijn constatering is dat u met de introductie van dit model de cultuurverandering, ingezet bij aanvang van de vorige raadsperiode, heeft weten te verankeren. Mijn advies is dan ook deze werkwijze te continueren in deze periode en daarnaast tegemoet te komen aan de wensen van enkele partijen te komen tot nog meer openheid en verbinding met de samenleving.

Kijkend naar de aangedragen thema's zie ik ook alle ruimte en aanleiding om een aantal onderdelen te kiezen voor een raadsbrede aanpak. In de door mij gevoerde gesprekken is mij gebleken dat er verschillende thema's zijn waarover grote mate van overeenstemming is, dit betreft:

- (1) duurzaamheid / klimaattransitie;
- (2) wonen / anticiperen op demografische ontwikkelingen; en
- (3) de implementatie van de omgevingswet.

Mijn advies is in ieder geval deze thema's en mogelijk nog aanvullende nader raadsbreed uit te werken op hoofdlijnen. Door op hoofdlijnen te blijven, laat u de mogelijkheid open om later in dialoog met de samenleving deze hoofdlijnen nader in te vullen. Dit voorkomt dat u onder druk van de vorming van een nieuw bestuur onvoldoende tijd heeft de samenleving te betrekken en biedt de gelegenheid ook lopende de bestuursperiode te experimenteren met co-productie. Het laatste kan u de inzichten opleveren het BOB-model verder te verfijnen.

Als werkwijze adviseer ik u in lijn met de vorige bestuursperiode de thema's en de invulling op hoofdlijnen in volledige consensus te laten neerslaan in een raadsprogramma. Eveneens in lijn met de vorige bestuursperiode adviseer ik de gesprekken hierover in de openbaarheid en onder technisch voorzitterschap van de grootste partij te voeren. Doel van deze gesprekken moet zijn een raadsprogramma waarin u de thema's voor de komende periode agendeert, prioriteert en richting geeft aan inhoudelijke of procesmatig invulling om tot gemeentelijk beleid te komen.

2. Collegevormend akkoord

Geen van de partijen heeft blokkades op partijen of onderwerpen gelegd, wel zien verschillende partijen onderwerpen waarop het lastig wordt compromissen te sluiten. Deze verschillen, blijkt ook uit de verkiezingsprogramma's, spitsen zich toe op de vraag hoe de schuld(quote) terug te brengen. Dit terwijl het tegelijkertijd een onderwerp is dat door alle partijen als één van de belangrijkste opgaven wordt gezien voor de komende vier jaar.

Gelet hierop adviseer ik naast raadsbrede afspraken te komen tot een collegevormend akkoord met een beperkt aantal fracties die voornemens zijn met elkaar een college van B&W te vormen. Dit akkoord zou een financiële vertaling moeten zijn van het raadsprogramma en zich moeten toespitsen op afspraken over het terugbrengen van de schuld(quote) en aanpalende onderwerpen die nodig zijn het daarbij gestelde doel te bereiken. Omdat het hier lastiger wordt keuzes te maken en compromissen te sluiten adviseer ik tevens deze gesprekken in de beslotenheid te voeren en over het geheel aan gemaakte keuzes en afspraken in het openbaar verantwoording af te leggen.

3. Volgorde

De volgorde van een raadsbreed programma en collegevormend akkoord heb ik een lastig dilemma gevonden. Hierover ben ik aanvullend in gesprek gegaan met de twee grootste partijen die ook het meest uit elkaar lagen over het te doorlopen proces. In deze fase zijn meerdere varianten besproken, maar uiteindelijk denk ik dat een volgorde waarbij eerst gekomen wordt tot een raadsbreed programma kan rekenen op het meeste draagvlak.

Mijn advies is daarom de komende weken eerst in consensus en onder voorzitterschap van de VVD toe te werken naar een raadsbreed programma op hoofdlijnen. Hierbij leg ik u wel de deadline op van zaterdag 5 mei. Op maandagavond 7 mei zal ik wederom elke partij afzonderlijk uitnodigen voor een gesprek. In dat gesprek zal in principe de vraag centraal staan welke partijen onder mijn leiding als informateur zouden moeten komen tot een collegevormend akkoord. Indien er op 7 mei geen raadsbreed programma is, zal ik dit moment gebruiken om met u te bepalen waar het proces op dat moment staat en hoe het te vervolgen.

Tenslotte heb ik in alle gesprekken voorop gesteld dat de vorming van wethoudersportefeuilles en het aanzoeken van wethouders voor mij pas de laatste fase in het proces zal zijn. Vanuit alle partijen heb ik daar met verschillende motivatie instemming op gekregen. Daarnaast heeft de burgemeester mij verzocht de namen van kandidaat wethouders eerst te laten screenen op integriteit voor ze in de openbaarheid te brengen. Dit is met de fractievoorzitters inmiddels afgesproken. Mijn advies is hieraan vast te houden teneinde kandidaat wethouders niet onnodig te beschadigen.

4. Het vervolg

Mijn advies zal ik in een openbare bijeenkomst op donderdag 12 april aan u toelichten. Indien u dit advies overneemt stel ik voor dat u in overleg met de griffie een aantal bijeenkomsten plant tussen 12 april en 5 mei waarin u met elkaar in gesprek kunt over een raadsbreed programma. De VVD zal in overleg met de andere partijen in de raad moeten komen met een voorzitter die deze openbare gesprekken leidt. Tenslotte zal de griffie met een delegatie van elke fractie gesprekken plannen van 15 minuten op maandagavond 7 mei vanaf 18.30 uur.